Nemecká reformácia – I. diel

written by Drahoslav Vajda | 1. marca 2026

Predslov k téme „nemecká reformácia“

Stručný prehľad udalostí nemeckej protestantskej reformácie

Prvá etapa reformácie začala teológom Martinom Lutherom a jeho 95 tézami, ktoré 31. októbra 1517 podľa zvykov tej doby osobne pribil na dvere chrámu vo Wittenbergu. Tézy kritizovali odpustky a v podstate sa dotýkali všetkých kritických bodov, o ktoré sa neskôr počas celej reformácie zápasilo. Cieľom téz bolo vyprovokovať *akademickú diskusiu*. Myšlienky téz vzbudili pozornosť a záujem nielen u akademických vzdelancov, ale aj u pospolitého ľudu.

Martin Luther vtedy už bol autoritou miestnej Univerzity vo Wittenbergu. Rím aj z tohto dôvodu nemohol vzniknutú situáciu ignorovať. Rím označil Lutherove učenie za kacírske. V prestížnej rozprave so svojím protivníkom, katolíckym teológom Johannom Echom v Lipsku v roku 1519, Luther zavrhuje učenie o pápežskej neomylnosti a neomylnosti pápežských koncilov. Pápež Lev X. vydáva 15. júna 1520 bulu[A)] *Exsurge Domine*, v ktorej hrozí Lutherovi kliatbou.

Luther naďalej prehlbuje svoje učenie a šíri svoje myšlienky vydávaním nových spisov. Tie sú verejne katolíckou cirkvou pálené, na čo Luther reaguje spálením pápežskej buly. Pápež vydáva 3. januára 1521 novú bulu *Decet Romanum Pontificem*, ktorou nariaďuje Lutherovu excomunikáciu[B)]. Luter sa tým dostáva pod kliatbu.

V roku 1521 je Luther predvolaný na ríšsky snem do Worms. Ani tam neodvolá svoje učenie a nemecký cisár Karol V. vydáva Wrčmský edikt, ktorým potvrdzuje kliatbu zo strany Ríma a Lutherovo učenie je zakázané.

Saský kurfist[C)] Fridrich III. Múdry, ktorý je Lutherovým ochrancom, inscenuje Lutherov únos a nechá ho v tajnosti previesť na hrad Wartburg, kde reformátor prebýva v rokoch 1521 – 1522. Luther počas pobytu na Wartburgu prekladá do nemčiny Bibliu, ktorá bola nemecky hovoriacemu obyvateľstvu dovtedy nedostupná.

Nemci prechádzajú húfne na novú vieru. Začína sa objavovať nespokojnosť proti omši a celibátu[D)].

Mnísi a mníšky opúšťajú kláštory. Dňa 25. decembra 1521 je v mestskom chráme vo Wttenbergu prvýkrát prisluhovaná Večera Pánova evanjelickým spôsobom. Philip Melanchtom vydáva dielo *Locci communes rerum Theologicarum,* ktoré je považované za prvú luterskú systematickú teológiu.

Proti radikálnym prejavom reformácie ako obrazoborectvo a sedliackym nepokojom reformátor ostro vystupuje. Na politickej úrovni dochádza v roku 1526 v Speyeri k rozhodnutiu, že voľba náboženstva sa ponecháva autonómnej vôli zemepánov. Keď sa na ďalšom ríšskom sneme 1529 toto právo opäť ruší, evanjelické stavy protestujú (odtiaľ protestanti) opustením rokovaní. V roku 1530 predkladajú evanjelici na sneme v Augsburgu Melanchthonovo (a Lutherovo) Augsburské vyznanie. Je to pokus o priblíženie sa katolíckej strane (zdôraznenie spoločných rysov viery) a zároveň prvé vyznanie novej viery – luteranizmu. Katolícke stavy toto dielo odmietajú a cisár hrozí protestantom represiami. Evanjelické stavy na svoju obranu zakladajú Šmalkaldský spolok. Po porážke protestantov v šmalkaldskej vojne v 1546 – 1547 nasleduje prenasledovanie protestantov. Po odstúpení cisára sa uzatvára v roku 1555 Augsburský náboženský mier, ktorého obsahom je zrovnoprávnenie oboch náboženstvo na území Nemecka.

Poznámky

A) *bula* – y ž. /lat./ pápežská listina vydaná vo veľmi dôležitej veci

B) *exkomunikácia* -ie ž. /lat./ cirk. vyobcovanie z cirkvi, všeobecne zo spoločenstva; v katolíckej cirkvi najvyšší a najprísnejší nápravný trest

C) *kurfist* (z nem. „voliace knieža“: *küren*= voliť + *Fürst* = knieža) alebo zriedkavo *knieža voliteľ* či *kniežavolič* bolo ríšske knieža s právom voliť kráľa rímskonemeckej ríše. Neskôr bol kráľ pápežom „povýšený“ na cisára

D) *celibát* – povinný slobodný stav kňazov rímskokatolíckych cirkví a reholí

Prechod na pokračovanie – článok: Nemecká reformácia – II. diel

Osobnosti nemeckej reformácie: Martin Luther; Katarína z Bory; Philip Melanchton; Martin Chemitz

Prechod na články kategórie Náš Boh

Prechod na články z témy protestantská reformácia

Prechod na úvodnú stránku – Úvod

Prechod na Najnovšie články na stránke

Umiestené: 25. septembra 2025